

NIEUWSBRIEF

5e editie – jan. 2006. Een uitgave van Heike van Gils vanuit Colombia, en in samenwerking met de rest van de familie. ©

TIJD VOOR EEN OVERZICHT!

Weet je wel dat het alweer 2006 is? Zo is het alweer bijna twee jaar geleden dat ik voor het eerst hier in de Amazone voet aan de grond zette. Wat is de tijd vlug gegaan. En blijft vlug gaan. Zo is het ook alweer de voorlaatste editie van deze nieuwsbrief! Het is tijd om eens op de proppen te komen met een financieel overzicht dacht ik zo. Van de ongeveer 2000 euro is bijna een kwart geïnvesteerd op dit moment, een deel hiervan in aankoop van de handgemaakte cadeautjes voor elke sponsor. Gelukkig had de investering in de handgemaakte cadeautjes had het gewenste effect: een enthousiaste dialoog over de spullen en geweldige suggesties over de verbetering en een aantal bestellingen. Zo kwam er de opmerking dat een 'label' de spullen meer identiteit geeft; waar komt het vandaan en van welk materiaal is het gemaakt? De handwerkers waren hier ook enthousiast over en er is besloten een 'pyrografeerder' aan te schaffen van dit 'fonds'. Dit apparaatje is een soort elektrische pen met een gloeiend hete naald waarmee makkelijk tekeningen of letters gegraveerd kunnen worden in hout. Het kost 30 euro ongeveer en is eigenlijk nog een nieuwigheid hier in de regio; nog niet veel mensen werken ermee. Erg mooi kunnen peddels hiermee bewerkt worden.

Een deel werd besteed aan algemene dingen: de typemachine, kopieerkosten, telefoonkosten, benzine, twee buitenboordmotor reparaties (50 euro) etc. Er werden twee varkens gekocht voor de lunch voor twee grootschalige gemeenschaps-vergaderingen die werden gehouden met betrekking tot de politieke plannen van San Martin (zie twee fotos).

Deze vergaderingen duren altijd gemakkelijk de hele dag, en om te zorgen dat er voor de deelnemers geen zorgen zijn over eten werd er beide keren een dikke lunch van varkensvlees-soep bereid. Elk varken kostte 35 euro. Ook werd er besloten dat de coordinator van het monitoring project 100 euro krijgt. Dit project, met de financiën van het Bossen Nood Fonds, gaat vanaf begin december de tweede helft in na een pauze van twee maanden. Helaas is er nog weinig duidelijkheid over de regels die San Martin gaat handhaven met betrekking tot het gebruik van de natuurlijke bestaansbronnen door andere gemeenschappen binnen de grote resguardo. Het is wachten op een geschikt moment binnen de plannen en activiteiten van de resguardo heb ik het idee. Soms lijkt het voor een buitenstaander onduidelijk waarom het allemaal niet sneller gaat, maar ik heb al een aantal keer gemerkt dat de groep waarmee ik werk best stiekem weet wanneer er een juiste 'omgeving' is voor het presenteren of ontwikkelen van een voorstel. Even nog afwachten dus, en zien hoe de tweede helft verloopt!

Foto boven: een thema in de vergaderingen is het bepalen van het originele territorium van de huidige bevolking van San Martin de Amacayacu. De oudste maloka op de kaart stamt van ongeveer 300 jaar geleden. Deze geschiedenis wordt mondeling overgedragen aan de volgende generaties; zo kwam ook deze kaart tot stand met hulp van de oudere generaties. Legaal gezien zijn dit soort kaarten heel belangrijk want zij tonen het originele territorium aan waarop de inheemse groep eigenlijk recht heeft.

NIET ALLES OP ROLLETJES...

Tot die conclusie kwamen we toen de lokale branche van de bank waar de gemeenschap zijn rekening heeft doodleuk wist te melden dat ze niet konden faciliteren bij het overmaken van de fondsen van BothENDS en het NCIV naar de bankrekening van de gemeenschap en dat ze de fondsen gelijk maar retour hadden gestuurd.... Oh zeiden ze, de projecten waar de fondsen voor zijn was hun maar veel te politiek en bovendien was het niet voor een 'gewone' organisatie maar voor een inheemse gemeenschap. Wat, voor een inheemse gemeenschap? Nee, dan kon het al helemaal niet. Gek, want we hadden echt anders begrepen toen we hier de bankrekening openden... Nu moeten we dus maar weer afwachten tot de vakanties zijn afgelopen om te zien of er een andere manier is om de fondsen over te maken. Als ze al terug in Nederland aankomen, want dat is ook nog niet gebeurd... De soap gaat door..

EINDELIJK AAN HET WERK!?

Na ongeveer acht maanden niet zo heel veel te hebben uitgevoerd wat betreft mijn werk was het dan half december toch zover dat er toch wel 300 euro over de brug!!! Ik denk natuurlijk dat dat wel heel weinig is en zeker al niet wat er werd beloofd meer dan een jaar geleden, maar ja, het is toch wat he? ☺ Ik kon op zijn minst de pompen kopen voor de veldproeven met de bladsnijmieren en de andere landbouw plagen. En nog een paar materialen en ik kon op weg (met mijn zelf gefinancierde benzine, dat wel...). Ik ben dus momenteel aan het werk in drie gemeenschappen (zie kaart eerste nieuwsbrief):

Palmeras, Mocagua en San Martin de Amacayacu. In eerste instantie zou ik alleen werken met de bladsnijmieren, maar toen er daarvan te weinig nesten bleken te zijn in San Martin, ben ik daar ook maar gaan werken met de andere landbouw plagen in de tomaten. Hier

zijn er drie dames die deelnemen. De plotjes zijn al gezaaid en de methode die volgens de theorie de insecten tegen zou moeten gaan is een mix in water van knoflook en spaanse pepers. Dit wordt dan over de plantjes gespreid, en deze plantjes vergeleken met andere plantjes waar niks over wordt gespreid. De drie dames zullen ook een steentje bijdragen aan de proeven met de bladsnijmieren (twee nesten). In de andere twee gemeenschappen wordt er alleen aan de mieren gewerkt (twaalf nesten) en ook hier zijn er drie dames in elke gemeenschap. De plotjes zijn al ingezaaid met yucca als referentie (als die wordt opgegeten werken de methodes niet, en als die heel blijft werken ze wel, dat is zo'n beetje het idee).

De dames zijn erg gemotiveerd en het is eigenlijk altijd gewoon erg gezellig, zo samen in de grond prutsen en over de landbouw leuteren. Het enige obstakel is dat ze allemaal analfabeet zijn. Dat is een beetje lastig gewoon want het betekent dat ze zelf geen aantekeningen of metingen kunnen doen, daar moet altijd iemand anders bij zijn. Ook spreekt de helft maar een beetje spaans. Dat bemoeilijkt natuurlijk een beetje de communicatie, maar op zich is dat ook gewoon een uitdaging die wel aardig is: hoe maak ik mij verstaanbaar? Ik help ze dus maar een beetje met de metingen en verder doen ze zelf de toepassing van de controle methoden. Ik vind het wel belangrijk dat ze zelf ook echt actief en verantwoordelijk mee kunnen doen en denken. Het idee is dat per gemeenschap er ook echt een publicatie op naam van de dames komt, en niet op mijn naam. Dat is ook wel een keer aardig, in plaats van weer een publicatie op naam van de buitenstaander die de lokale mensen alleen inhuurt als assistent en er dat zelf met de 'credits' vandoor gaat zoals er dan gezegd wordt. Dat is wel een teer punt in de geschiedenis van de inheemse volkeren; buitenstaanders die hun kennis gebruiken voor hun eigen belang, en dan wordt de bron van deze kennis verder niet meer erkend. Vandaar de 'andere' aanpak.

EEN MAAND IN DE 'BUSH'

Sommige mensen vragen mij wel eens over de email wat ik nou zoal die hele dagen doe als ik niet in Leticia ben (ach, daar deed ik eigenlijk niet zoveel de afgelopen maanden behalve dieven achterna rennen en in de bureaucratie verloren raken). De afgelopen maand ben ik bijna de hele tijd in het veld geweest en dat geeft misschien een aardig beeld.

Voor ik weg ga moet ik altijd alles goed in plastic zakken proppen en bij de buurvrouw achterlaten, dan mijn fiets ergens stallen en in de haven op zoek naar de boot waarmee ik overeen gekomen ben dat ik mee kan; meestal zo'n houten of aluminium schuit met een 8, 11 of 15pk motor (zie foto).

Dan mijn proviant inslaan: voor een maand zo'n 40kg aan rijst, suiker, zout, kaarsen, lucifers, bakolie, spaghetti, snoep, koekjes, zeep, shampoo etc. Dat is al een uitgekauwde lijst geworden en alles gaat automatisch. Deze boodschappen draag ik dan in de gemeenschappen bij voor het eten. De haven is as usual een aardige chaos door de dronkenlappen die er rondlopen, door het vuilnis dat er rondslingerd en door de vele mensen die er hun goederen proberen te verkopen (zie foto). Goed, over naar de dingen die in doe in de gemeenschappen dan, waar ik aan kom naar over het algemeen een lange reis die kan variëren van 6 tot 9 uur. Bij aankomst zoek ik de familie waar ik inmiddels thuis ben en altijd terecht kan. Meestal relax ik dan eerst een dag, alles op orde brengen en wassen in de rivier. Verfrissend!

Zoals ik al eerder meldde ben ik nu begonnen met het opzetten voor de veldproeven dus moet ik de dames regelmatig optrommelen in de verschillende gemeenschappen. Dan gaan we meestal een lange halve dag het veld in en daarna lunchen we bij een van hen of bij mijn familie om even wat na te keuvelen. Meestal probeer ik mijn komst vooraf te laten weten door een briefje mee te geven met iemand die die kant op gaat. De telefoon werkt namelijk vaak niet. Sommige dagen zijn voor andere dingen; een gemeenschapsvergadering bijvoorbeeld, of er komt een of andere politicus stemmen kopen (de verkiezingen voor de tweede kamer komen eraan...) met snoepjes, een boel onzin en een voetbal. Of ik besluit eens mee te gaan vissen of mee op jacht: hier vingen we een 'boruga' (=knaagdier van een kilo of 6, in de linker kano) door deze vanaf het land het water in te jagen met de honden en hem daar met kano's op te wachten. Later die dag vingen we nog een paar prachtige vissen ('pako') van elk een kilo of 4 (dat kostte me wel mijn zonnebril toen een van die beesten uit het water besloot te springen), en een hele boel kleintjes (ja ja, die kleintjes waren mijn joppie, natuurlijk).

Deze feestmaand was ook een beetje een trieste maand voor San Martin; er waren twee steekpartijen (machete, mes) waarbij twee jongeren zwaar gewond zijn geraakt. Een net voor de kerst en de andere erna. Een gewonde ligt nog op de IC en de andere heeft 30

inwendige en 10 uitwendige hechtingen. De oorzaak van het ene geval was onduidelijk, de andere schijnbaar over een paar batterijen. De daders lopen nog vrij rond.... Eigenlijk moet de gemeenschap gezamenlijk tot een veroordeling komen, maar het initiatief daartoe nemen ligt natuurlijk nogal moeilijk in zo'n klein dorpje, iedereen is wel familie ergens en velen zijn bang voor represailles. De Colombiaanse overheid is dan weer heel moeilijk te bereiken en werkt zoooooo langzaam....

De feestdagen verliepen erg rustig met vele vaten *masato* (gefermenteerde yucca drank) en wij hadden ons rot gesleept aan ananassen die vervolgens ook voor de fermentatie bestemd waren: '*guarapo*'. Erg aan te raden. Rond de jaarwisseling kwam de familie bij elkaar en werd en samen gegeten. Wonder boven wonder werd de dieselmotor aangeslingerd en was er licht!!! Dat meest OOK gevierd worden.

Later werd en nog een beetje gedanst en verliep de nacht rustig. De mensen zullen wel geschrokken zijn? De volgende dagen regende het pijpenstelen en werd er dus rustig uitgekaterd! Dat kwam goed uit. Later die week plande ik weer een reis naar Leticia om deze nieuwsbrief te schrijven en te emailen naar mijn zus Nanou die nu de drukkersfunctie heeft overgenomen. BEDANKT NANOUTJE!!!

EN NOU: PROMOVEREN ☺

Dat is mijn nieuwjaarscadeautje aan mezelf. De Faculteit Agronomie heeft mij aangenomen als PhD student binnen hun programma Landbouwwetenschappen!! En nog belangrijker, de ICETEX beurs is ook binnen! Op deze beurs kunnen buitenlanders in Colombia aanspraak maken omdat het buitenland ook veel onderwijsbeurzen aan Colombianen geeft. In Nederland gaat dat via Nuffic. Ik krijg dan maandelijks zo'n 400 euro per maand, het college geld (ik geloof zo'n 2000 euro per jaar), wat centjes voor studiematerialen en een gezondheidsverzekering. Dit allemaal gedurende op zijn minst twee van de drie jaar studie. Mijn 'werk' met de mieren is nu eigenlijk mijn PhD onderwerp geworden; oftewel hier ga ik op promoveren: de controle van de bladsnijmier in inheemse gemeenschappen in de Colombiaanse Amazone. En als het een beetje meezit, doen we er de controle van de andere landbouwplagen ook bij. Toch? Anders wordt het ook zo saai.